

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА 1-2. ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Теоретичні відомості

1. Конституційна основа управління земельними ресурсами

Стратегічною правовою базою управління земельними ресурсами є сучасна Конституція України, прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 року. В головному документі нашої держави зазначено, що земля є національним багатством і перебуває під особливою охороною держави.

Право власності на землю, яке набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою відповідно до Основного Закону (ст. 14, 41), гарантується державою.

Конституція України, з огляду на надзвичайну важливість землі у всіх сферах життєдіяльності народу, відокремлює землю від інших об'єктів нерухомості, передбачає принципи її особливої охорони і визнає три форми права власності на землю: приватну, державну та комунальну.

У ст. 13 Конституції України наголошено, що від імені українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією. Кожний громадянин, згідно з Конституцією України, норми якої є нормами прямої дії, має право на землю. Але, користуючись землею, він не має права заподіяти шкоду самій землі, іншій людині, суспільству. Крім цього, Конституція визначає правові норми регулювання відносин власності на землю: всі суб'єкти права власності на землю є рівними перед законом (ст. 14); закріплює основні принципи використання землі громадянами, юридичними особами (ст. 13, 41); визначає основні засади державного регулювання відносин власності на землю, користувань земельними ділянками, охорони земель (ст. 13, 14, 92).

Тому процес управління земельними ресурсами повинен впливати зі Конституції України. Прийняття будь-яких управлінських рішень поза межами Конституції є нелегітимним.

Згідно і з ст. 8 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти необхідно приймати тільки з урахуванням Основного Закону і вони мають відповідати йому.

Конституція України є стратегічною основою подальшого розвитку і вдосконалення законодавчого забезпечення управління земельними ресурсами. При цьому земельні відносини, їхній правовий, економічний і організаційний механізм, наукове визначення ефективності його дії мають стати в сучасних умовах визначальними у системі виробничих відносин, а також набути законодавчих форм, адже земля дійсно є основним національним багатством України, яке перебуває під особливою охороною держави (рис. 1).

Рівні управління	Нормативно-правові форми
Вищий	Конституція України Закони України Укази Президента України Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України
Центральний	Галузеві (міністерські) та міжгалузеві правові акти
Місцевий	Розпорядження місцевих органів виконавчої влади (накази) та органів місцевого самоврядування
Внутрішньо-організаційний	Локальні нормативно-правові акти

Рис.1. Рівні управління земельними ресурсами

2. Земельний кодекс, як законодавча основа управління земельними ресурсами

Зміна земельних відносин в Україні, в основу яких покладено форму власності на землю, ще не вирішує питання ефективного використання й охорони земельних ресурсів, спрямованих на запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення, захист їх від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого охоронного режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Одним із основних законодавчих актів України, які регламентують раціональне використання й охорону земель, рівноправний розвиток усіх форм власності на землю і господарювання, збереження та відтворення родючості ґрунтів, поліпшення природного середовища, охорону прав громадян, підприємств, установ і організацій на землю, є Земельний кодекс України. Кодекс передбачає сукупність норм і правил використання та охорони земель, адекватних вимогам ефективного управління земельними ресурсами. До його основи покладено конституційні норми щодо забезпечення права на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад і держави з метою раціонального використання й охорони земель в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь; рівність суб'єктів права власності перед законом. У Кодексі розвиваються концептуальні норми Конституції України:

- земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави (ст. 14);
- забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України є обов'язком держави (ст. 16);
- примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності за умови повного відшкодування їх вартості. Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі (ст. 41).

Земельний кодекс складається з 10 розділів, (37 глав і 212 статей). У ньому сформульовані завдання і принципи земельного законодавства, визначаються відносини між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами з питань власності на землю.

Кодекс встановлює повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у галузі управління земельними ресурсами, виходячи з розмежування земель державної й комунальної власності. З метою вдосконалення управління земельними ресурсами Земельний кодекс передбачає дев'ять категорій земель за цільовим призначенням (ст. 18 – 21). Землі запасу не виділяються в окрему категорію, як це було за Кодексом 1992 р., а можуть перебувати в запасі у всіх категоріях земель державної й комунальної власності (ст. 19, 83, 84).

У Кодексі вирішуються проблеми власності на землю. Громадяни та юридичні особи України, територіальні громади і держава можуть стати власниками землі відповідно до закону (ст. 81 – 84). Іноземні громадяни та особи без громадянства можуть набувати права власності на ділянки несільськогосподарського призначення в межах населених пунктів, а також на земельні ділянки несільськогосподарського призначення поза межами населених пунктів, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві приватної власності. Землі сільськогосподарського призначення, прийняті у спадщину іноземними громадянами, а також особами без громадянства, протягом року підлягають відчуженню (ст. 81, 82).

Переважаючим засобом набуття права власності на землю громадянами та юридичними особами є придбання за цивільно-правовими угодами (купівля-продаж, дарування, міна та ін.).

Громадяни можуть отримати у приватну власність безоплатно земельні ділянки і з земель державної та комунальної власності (ст. 25, 22, 81, 82, 118, 121).

Право власності на земельні ділянки територіальні громади і держава можуть набувати у випадках примусового відчуження земельних ділянок у власників з мотивів суспільної необхідності, за цивільно-правовими угодами, у разі прийняття спадщини (ст. 83, 84).

Особам, які мали у власності земельні ділянки до 15 травня 1992 року (з дня набуття чинності Земельним кодексом України), земельні ділянки не повертають (ст. 78). Обмежується право постійного користування земельними ділянками. Лише державні підприємства, установи та організації мають це право і на його підставі можуть отримати ділянки із земель державної або комунальної власності (ст. 92).

Земельний кодекс передбачає набуття права на земельну ділянку за давністю користування (ст. 119) тим громадянам, які добросовісно, відкрито і безперервно користувалися земельною ділянкою протягом 15 років, але не мають документів, які б засвідчували їхнє право на цю земельну ділянку.

Кодекс передбачає обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою на підставі права земельного сервітуту.

Подано види земельного сервітуту, порядок встановлення та припинення дії сервітуту (ст. 98 – 102), а в статтях 103 – 109 сформульовано правовідносини власників і користувачів сусідніх земельних ділянок.

Питанням обмеження прав на землю присвячені статті 110 – 115. Вичерпно регламентуються підстави припинення права на землю, в тому числі примусове припинення права на земельну ділянку (ст. 140 – 148). Передбачено захист прав громадян та юридичних осіб. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування без рішення суду не мають права втручатись у здійснення власником повноважень щодо володіння, користування і розпорядження належною йому земельною ділянкою (ст. 152 – 155).

У Кодексі визначено механізм продажу земельних ділянок, проведення земельних торгів (аукціонів), закладено норми щодо регулювання ринку землі, що дає змогу уникнути стихійних процесів у землекористуванні.

Встановлено інститут формування іпотеки, земельних платежів, у тому числі земельного податку та орендної плати.

Важливе місце в Кодексі відведено проблемі охорони земель (ст. 162– 172). Тут детально розкрито завдання, зміст і порядок охорони земель, розкрито питання використання техногенно забруднених земель, консервації деградованих і малопродуктивних угідь та рекультивації порушених земель. Однією з важливих статей у галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунту є стаття 156, яка регламентує стандартизацію і нормування землекористування.

Земельний кодекс передбачає особливий режим використання земель природно-заповідного фонду та земель іншого природоохоронного призначення (земельні ділянки водно-болотних угідь, ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу наукову цінність тощо) (ст. 43 – 46), земель оздоровчого призначення (ст. 48 – 49), земель рекреаційного (ст. 52) та історико-культурного призначення (ст. 54).

Земельний кодекс уміщує розділ з питань управління в галузі використання й охорони земель, в якому визначено правові механізми управління земельними ресурсами в умовах відносин ринкового типу.

До механізмів управління в галузі використання й охорони земель належать землевпорядкування (ст. 181 – 186), моніторинг земель (ст. 191, 192) і державний земельний кадастр (ст. 193 – 204); економічне стимулювання раціонального використання й охорони земель (ст. 205); платність за використання землі (ст. 206).

Важливе місце в системі управління земельними ресурсами відведено відшкодуванню втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва, відшкодуванню збитків власникам землі та землекористувачам (ст. 207 – 209). Встановлено правовий режим земель сільськогосподарських підприємств, установ і організацій різних форм власності: державних і комунальних підприємств, особистих селянських і фермерських господарств, приватних підприємств і громадян (ст. 24, 25, 27, 31 – 37). Визначено правовий режим використання земельних ділянок з меліоративними системами (ст. 26), розвинуто положення щодо правового регулювання земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та земель іншого призначення.

Земельний Кодекс вміщує статті 210 – 212, які передбачають відповідальність за порушення земельного законодавства.

Земельний кодекс – це основний законодавчий акт у системі управління земельними ресурсами. Кожна його стаття важлива складова системи управління земельними ресурсами. Управління земельними ресурсами за Кодексом дає змогу ефективно використовувати потужний в Україні земельно-ресурсний потенціал, забезпечує широкий розвиток приватного землекористування, гарантування права на землю юридичних і фізичних осіб, вирішення проблеми обігу земельних ділянок, активний розвиток орендних земельних відносин, розвиток агроформувань ринкового типу.

3. Стандарти, норми, правила, регламенти, методичні рекомендації, інструкції, як інструментарій управління земельними ресурсами

Серед інституціональних інструментів управління земельними ресурсами важливе місце займають державні стандарти, норми і правила.

Розглянемо це на прикладі формування системи державних стандартів сталого землекористування.

Стале землекористування – це спосіб використання земель, що забезпечує потреби нинішнього покоління без завдання шкоди майбутнім поколінням забезпечувати власні потреби. Глумачення використано в матеріалах конференції «Ріо-92», а також у наступних рішеннях, щодо сталого розвитку.

Дотримання принципів сталого землекористування неможливе без постійного відстеження процесів перетворення існуючої системи в майбутню. Для контролю у землекористуванні потрібна велика кількість показників, які складають основу моніторингу земель і використання технологій, що за умови їхнього поєднання з економічними показниками і аналізу протягом років, являються основою для об'єктивної оцінки стану земель і розробки заходів наближення його до сталого функціонування. Що створює дієву систему управління існуючим землекористуванням, визначивши етапи на шляху до сталої фази, сформувавши інформаційну систему необхідних управлінських рішень (коригувальних, підтримувальних, радикальних тощо).

«Класифікатор нормативних документів ДК 004 – 2003» відносить стандарти, що стосуються землекористування, до класу 13 «Довкілля. Захист довкілля та здоров'я людини. Безпека», підклас 080, що відповідає міжнародному класифікатору ІСЗ. Наприклад, для підкласу 13.080 «Якість ґрунту. Ґрунтознавство» класифікатор ДК 004-2003 передбачає такі групи:

- 13.080.01. Якість ґрунту та ґрунтознавство взагалі, у тому числі забруднення, ерозія, виродження тощо;
- 13.080.05 Відбір проб;
- 13.080.10 Хімічні характеристики ґрунтів;
- 13.080.20 Фізичні властивості ґрунтів;
- 13.080.30 Біологічні властивості ґрунтів;
- 13.080.40 Гідрологічні властивості ґрунтів;
- 13.080.99 Інші стандарти стосовно якості ґрунту, у тому числі сільськогосподарські аспекти стосовно ґрунтів.

Розроблено такі групи як: сертифікація земель (порядок оцінки і сертифікації земель сільськогосподарського призначення, загальні положення; порядок визначення вартості та оцінки ділянок і угідь; порядок проведення і підготовки сертифікації ділянок і угідь), рекультивация земель, агрохімічні властивості ґрунтів, охорона ґрунтів, моніторинг ґрунтів, паспортизація ґрунтів і стале землекористування.

В Україні створення національного комплексу стандартів у галузі сталого землекористування та охорони ґрунтів ведеться. Державні та галузеві стандарти розробляти переважно на сільськогосподарську продукцію. На національному рівні переважають міждержавні та галузеві стандарти колишнього СРСР.

Системним аналізом чинні нормативні документи (НД) розподілено на чотири групи, а саме:

- втратили актуальність, практично не застосовуються. НД застаріли та не відповідають чинному в країні законодавству, підлягають скасуванню;
- придатні для застосування без змін і доповнень, необхідно продовжити строк дії;
- потребують значних змін і доповнень, підлягають заміні заново розробленими ДСТУ або СОУ;
- не мають національних та міжнародних аналогів, необхідне розроблення ДСТУ або СОУ. Сучасний рівень науки вимагає розроблення нових ДСТУ або СОУ, гармонізованих з міжнародними та європейськими стандартами, які сприятимуть розвитку земельних відносин.

Соціальний ефект від реалізації стандартів – це зростання інтелектуального потенціалу нації, здійснення поліпшення охорони здоров'я населення за рахунок поліпшення управління та якості земель.

Для розробки стандартів формують:

- концепцію системи стандартизації та нормування сталого землекористування;
- програму комплексної стандартизації у галузі, гармонізованої відповідно до міжнародної системи стандартизації;
- аналіз існуючої нормативної бази з доведенням результатів до зацікавлених міністерств і відомств.
- систему стандартизації та нормування в галузі сталого землекористування з підготовкою проектів основного нормативного документа ДСТУ «Система стандартів зі сталого землекористування та СТУ „Система стандартів з управління землекористуванням”.

У стандартизації застосовують терміни та визначення.

Екологічне нормування – діяльність з метою встановлення екологічних норм. **Система екологічного нормування** – сукупність структурних елементів та різних видів інституціональної підтримки (нормативно-правової, методичної, інформаційної), що забезпечують створення та ефективне використання екологічних норм.

Природоохоронні норми – це комплекс нормативів, регламентів, правил і вимог (санітарно-гігієнічних, екологічних, рибогосподарських, лісгосподарських тощо), спрямованих на формування екологічної безпеки, охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів.

Екологічна норма – 1) обов’язкові межі екосистем та їх компонентів; 2) обмеження рівнів впливу господарської та іншої діяльності, що спрямовані на регулювання питань раціонального природокористування і охорони навколишнього природного середовища (екологічні нормативи, регламенти, правила, вимоги).

Екологічні нормативи – це науково обґрунтовані критерії максимально допустимих змін природних властивостей об’єктів нормування та максимально допустимого рівня впливу на навколишнє природне середовище господарської та іншої діяльності.

Екологічні регламенти – кількісні та якісні обмеження діяльності людей, які спрямовані на дотримання діючих екологічних нормативів.

Екологічні правила – порядок здійснення різних видів діяльності, встановлений з метою дотримання діючих екологічних нормативів та екологічних регламентів.

Екологічні вимоги – комплекс положень, умов, виконання яких є необхідним для дотримання екологічних нормативів.

Система екологічних норм – сукупність взаємопов’язаних екологічних нормативів, регламентів, правил і вимог, що встановлюють взаємопогоджені вимоги до об’єктів екологічного нормування на підставі загальної мети.

Норматив екологічної безпеки – це науково обґрунтовані критерії безпеки та (або) нешкідливості для людини та інших живих організмів факторів навколишнього природного середовища.

Екологічний норматив якості об’єктів навколишнього природного середовища (атмосферне повітря, ґрунти, води та ін.) – це науково обґрунтовані критерії (загальнофізичні, біологічні, хімічні, радіаційні) екологічного благополуччя екосистем.

Екологічний норматив антропогенного навантаження – це науково обґрунтовані критерії гранично-допустимого впливу антропогенних факторів, який не змінює якості навколишнього природного середовища, або змінює його у допустимих межах та гарантує екологічну безпеку для людини й інших живих організмів.

Екологічне благополуччя екосистеми – оптимальні умови існування системи, які забезпечують стабільність її структурних та функціональних характеристик.

Ресурсогосподарські нормативи – обґрунтовані критерії раціонального природокористування, спрямовані на досягнення максимального соціально-економічного ефекту господарської діяльності за дотримання екологічних нормативів охорони природних ресурсів.

Нормативна база раціонального використання земельних ресурсів має бути побудована за ієрархічним принципом та охоплювати три блоки:

- еколого-технічні та еколого-технологічні норми;
- природоохоронні норми;
- еколого-економічні та соціально-екологічні норми.

Еколого-технічні та еколого-технологічні норми – обмеження на використання техніки, технологій та матеріалів у різних галузях господарства, наприклад, регламентація з екологічних позицій технології виробництва певного виду продукції, регламентація технології очищення стічних вод тощо.

Еколого-економічні та соціально-екологічні норми – це нормативи, правила, вимоги до управління у галузі управління використання та охорони земель, спрямовані на екологізацію природокористування.

Комплекс природоохоронних норм у землекористуванні може бути розподілений на три групи:

- 1) нормативи і правила екологічної безпеки,
- 2) екологічні норми (ЕН),
- 3) ресурсогосподарські нормативи і правила.

Нормативи екологічної безпеки охоплюють: гранично допустимі концентрації (ГДК) шкідливих речовин в атмосферному повітрі, поверхневих та підземних водах, ґрунтах, біооб'єктах тощо, гранично допустимі рівні (ГДР) акустичного, електромагнітного, іонізуючого та іншого шкідливого фізичного та біологічного впливів; розраховані на основі ГДК гранично допустимі відхилення (ГДВ) її тимчасово погоджені викиди (ТПВ) забруднювальних речовин в атмосферне повітря, гранично допустимі скидання (ГДС) та тимчасово погоджені скидання (ТПС) забруднювальних речовин у водні об'єкти. Прикладом указаних нормативів можуть бути: нормативи екологічної безпеки атмосферного повітря, нормативи екологічної безпеки водокористування та ін.

До екологічних норм належать екологічні нормативи якості екосистем різних рангів; екологічні нормативи та правила охорони природних ресурсів, екологічні нормативи антропогенного навантаження.

До групи ресурсо-господарських нормативів та правил входять:

- нормативи використання природних ресурсів (враховуючи простір),
- нормативи споживання природних ресурсів як сировини виробничого призначення, питомі нормативи утворення відходів (на одиницю продукції, технологічного обладнання, використаного ресурсу та ін.),
- нормативи використання вторинних ресурсів; нормативи утилізації відходів виробництва та ін.

До групи ресурсо-господарських нормативів належать, наприклад, нормативи граничного утворення забруднювальних речовин, які викидаються в атмосферне повітря за експлуатації технологічного та іншого обладнання, споруд та об'єктів; галузеві технологічні нормативи утворення речовин, що скидаються у водні об'єкти, тобто нормативи гранично допустимих концентрацій речовин у стічних водах, які утворюються в процесі виробництва одного виду продукції за використання однієї й тієї самої сировини.

Нормативи використання природних ресурсів можуть бути розподілені на дві великі групи: регіональні поресурсні нормативи та галузеві по ресурсні нормативи.

Регіональні поресурсні нормативи раціонального природокористування мають визначити максимально допустимі значення споживання тих або інших природних ресурсів у природно зумовлених межах природно-територіальних комплексів (ПТК) без загрози спричинити безповоротні зміни у навколишньому природному середовищі.

Галузеві поресурсні нормативи обмежують вплив на довкілля через нормування кількості ресурсів, які витрачають, та кількості відходів виробництва; газоподібних, рідких, твердих – на одиницю продукції, що виробляють, одиницю використаної енергії тощо. Прикладом регіональних поресурсних нормативів можуть бути нормативи водоспоживання для зрошення сільськогосподарських культур у різних природних зонах, у галузевих – поточні технологічні нормативи використання води (для існуючого рівня технології) та перспективні технологічні нормативи використання води (з урахуванням досягнень на рівні передових світових технологій).

Екологічні норми якісного стану екосистем передбачають:

- нормативи збереження видового та ландшафтного різноманіття;
- нормативи забезпечення стійкості загального екологічного балансу;

- гранично допустимі зміни структурно-функціональних показників екосистем, нормативи збереження генофонду;
- вимоги до збереження унікальних природних об'єктів, ландшафтів, природно-територіальних комплексів;
- правила відновлення якісного стану екосистем та ін.

Отже, стандартизацію і нормування, визначені Законами України „Про землеустрій”, „Про охорону земель” та іншими, **проводять** з метою встановлення комплексу обов'язкових норм, правил та вимог з організації раціонального використання і охорони земель, забезпечення екологічної безпеки землекористування. Вони виступають обов'язковою ланкою в механізмах управління земельними ресурсами.

В залежності від компетенції органу управління визначаються і форми застосування норм права (рис.2).

Форми застосування норм права	
Договір	Регулює проведення спільних робіт з визначенням прав і обов'язків
Угода	Формує спільні позитивні умови для певних видів діяльності
Контракт	Визначає права та обов'язки сторін щодо забезпечення послугами та містить права і обов'язки сторін
Оферта	Конкретизує пропозиції особі або держустанові підписати угоду на певних умовах
Акцепт	Фіксує прийняття умов в оферті
Положення	Встановлює набір правил і інструкцій, які регламентують діяльність

Рис. 2. Форми застосування норм права (двосторонні)

4. Законодавство про державну службу, антикорупційне законодавство та спеціальне законодавство

В останній час Верховна Рада України прийняла ряд законів, які адаптують законодавство України до європейських норм і правил, особливо в сфері державної служби.

Особливу увагу приділено Закону України „Про державну службу”, який впорядковує правові відносини в сфері державної служби, визначає соціальний статус державного службовця та захищає його («про ДС»).

Створений центральний орган виконавчої влади, що формує і реалізує державну політику у цій сфері – „Головдержслужба”. Ст. 8 ЗУ „Про ДС” визначає службові обов'язки, передбачені також положеннями про структурні підрозділи та в посадових інструкціях.

Закон визначає призначення на посади і порядок звільнення державних службовців.

Державний службовець не має права бути членом партії, якщо він займає посади категорії окремих рангів „А” зупиняючи членство, не має права страйкувати і агітувати.

Закон України „Про очищення влади”, визначив люстраційні форми, щодо службовців, які діяли в розріз суспільним інтересам порушуючи закон.

На державну службу, лише за результатами конкурсу, крім того на категорію „В” – освіта бакалавра, або молодшого бакалавра, за умови складання Присяги державного службовця.

Існує 9 рангів службовців: „А” – 1, 2, 3; „Б” – 3, 4, 5, 6; „В” – 6, 7, 8, 9 ранг.

Черговий ранг присвоюється кожні 3 роки.

Заробітна плата державного службовця складається:

- посадовий оклад;
- надбавки за вислугу років (3% за 1 рік, до 50%);
- надбавки за ранг державного службовця;
- виплати за додаткове навантаження (50%, посадового окладу);
- виплата за додаткове навантаження в особливих умовах (за рахунок економії фонду оплати праці);
- премії (30% окладу).

Прогоул це – відсутність на робочому місці більше 3-х годин.

Граничний строк перебування на державній службі вік 65 років.

Ст. 92 закону визначає діяльність осіб, що працюють в Патронатній службі, в якій подано перелік посад патронатної служби і умови проходження та зв'язок з державною службою.

В Україні з метою протидії корупції, запобігання і недопущення вказаного явища прийнято закон „Про запобігання корупції”. В законі передбачено створення Національного антикорупційного бюро України (НАБ) та національного агентства з питань запобігання корупції (НА).

Уповноважені особи Національного агентства, складають протоколи на правопорушників в сфері корупції, які обов'язкові для розгляду в 5-ти денний термін.

В законі визначено обов'язковість антикорупційних програм, в органах влади, заборона займатись держслужбовцям підприємницькою діяльністю, протягом року з дня звільнення не працювати на підприємствах, які діяли в сфері діяльності держслужбовця.

Особи, які претендують на вступ на службу, щорічно при проходженні служби, при припиненні служби, та наступного року після припинення служби подають декларацію про доходи.

В законі вписані умови відкриття рахунків в банках (10 днів), необхідно повідомляти Національне Агентство, коли сума перевищує 50 мінімальних заробітних плат (10 днів). Проводиться експертиза чинних нормативно-правових актів, на предмет наявності корупційних факторів.

Законом вписано, що таке неправомірна вигода, а що та дарунок.

В цілому, Закон України „Про запобігання корупції” один із головних правових документів, що повинен сформувати нову етику поведінки всіх суб'єктів правовідносин.

До спеціального законодавства відносяться Закони України:

- „Про Кабінет Міністрів України”;
- „Про центральні органи виконавчої влади”;
- „Про адміністративні послуги”;
- „Про місцеві державні адміністрації”;
- „Про звернення громадян”;
- „Про доступ до публічної інформації”;
- „Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”;
- Бюджетний Кодекс України;
- Податковий Кодекс України.

Вищим органом в системі органів виконавчої влади є Кабінет Міністрів України. Колегіальний орган, посади членів кабінету є політичними.

Центральні органи виконавчої влади, складають Міністерства України та інші центральні органи (служби, агентства, інспекції). В Міністерствах можуть утворюватися колегії, як консультативно-радний орган.

Міністерства видають нормативно-правові акти у вигляді наказів.

Спеціальний статус мають Антимонопольний комітет та Державна податкова адміністрація України.

Реформована в „Держгеокадастр” земельна служба, діє в рамках міністерства, надаючи адміністративні послуги.

Спеціальне законодавство регулює діяльність публічних (державних) інститутів, включаючи оподаткування. Визначаючи об’єкт податку – який вказує на те, що оподатковується (земля, дохід...) – і формує податкову базу.

Суб’єкти оподаткування – це особи, на яких покладено обов’язки сплачувати, утримувати та перераховувати податки до бюджету.

Джерела податку – це майно, або дохід.

Одиниці оподаткування – формує масштаб вимірювання, адже фізичний вимір точніше відображає об’єкт (площа земельної ділянки в га, або м²), коли оцінюється земельна ділянка, то вимір буде грошовий.

Завдання 1.1. Користуючись теоретичними відомостями заповніть таблицю.

Таблиця 1.1

Стаття Конституції України	Зміст статті

Таблиця 1.2

Стаття Земельного кодексу України	Зміст статті

Завдання 1.2. Запишіть, які елементи відносяться до кожної з груп комплексу природоохоронних норм у землекористуванні.

Які закони України належать до спеціального законодавства?

Дати відповіді на питання:

1. Які статті Конституції відносяться до земельних відносин?
2. Назвіть рівні управління земельними ресурсами.
3. Яка структура Земельного Кодексу України?
4. Назвіть статті, які регламентують безоплатну приватизацію земельних ділянок.
5. Які статті Кодексу регулюють охорону земель? В чому вона полягає?
6. Які статті Кодексу і яким чином визначають відшкодування втрат сільсько- і лісгосподарського виробництва?
7. Дайте визначення сталого землекористування.
8. Що таке система екологічного нормування?
9. Що регулює закон «Про державну службу»?
10. Назвіть основні інститути спеціального законодавства?

